

**“KURTULUŞ YOLU”NUN KÜLTÜR
COĞRAFYASI VE KÜLTÜREL MİRAS TURİZMİ
AÇISINDAN ÖNEMİ
(SAMSUN-TÜRKİYE)**

Prof. Dr. Cevdet YILMAZ

19 Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Samsun.

cyilmaz@omu.edu.tr

Millî birlik ve bütünlüğün oluşması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasında tarihsel olaylar ve bunların geçtiği mekânların korunması ve ziyarete açılması önemlidir.

Günümüz dünyasında kültürel miras turizmi çerçevesinde ele alınan bu husus, sadece yetişkinler için değil, çocukların ve gençlerin vatan ve millet sevgisiyle yetiştirilmesi, millî şuurla donatılmış bireyler olmaları yolunda gereken nitelikler kazandırılması için bu tür yerlerin varlığı ve ziyareti büyük önem taşımaktadır.

Ülkemizde ilk olarak Çanakkale Savaşlarının gerçekleştirildiği Gelibolu Yarımadası başta olmak üzere, sonrasında Sarıkamış ardından Sakarya, Kocatepe, Dumlupınar gibi diğer savaş mekânlarının ziyarete açılması bu anlamda değerlidir.

Millî Mücadelenin ilk günlerine tanıklık eden Samsun ve Samsun'dan Amasya'ya (ve oradan Sivas, Erzurum ve Ankara'ya) kadar uzanan Kurtuluş Yolu güzergahı da kültür turizmi açısından mutlaka değerlendirilmesi gereken bir alandır. Bu sahanın çocuklarımız ve gençlerimizin olduğu kadar yetişkinlerimiz için de vatan sevgisinin pekiştirilmesi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna giden yolda karşılaşılan zorlukların anılması açısından büyük değer taşıdığı kuşkusuzdur.

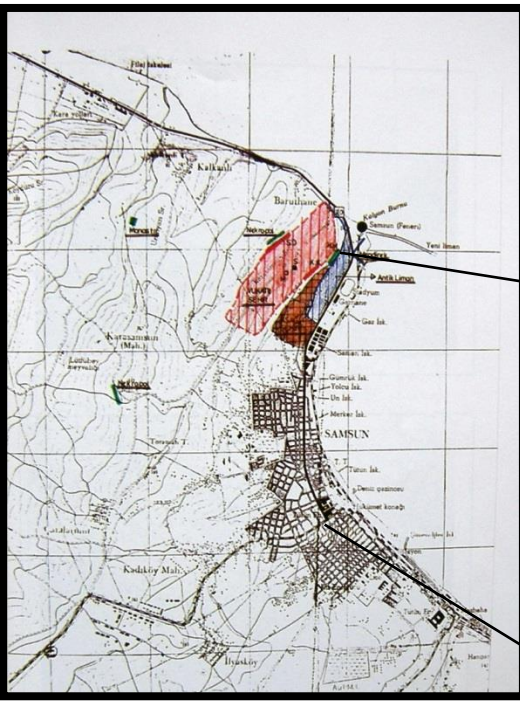
Bu sunumda ilk olarak Kurtuluş Yolu güzergâhının ortaya çıkışı, bu süreçte yapılan tartışmalar, uygulama safhasına geçiş ve bugün gelinen nokta üzerinde durulmuştur.

Hiç şüphesiz bu hattın koruma altına alınması, hat boyunca yaşanan tarihi olayların kayda alınması, bunların yayın olarak neşredilmesi, bugüne kadar bu hususta yeterli adımların atılmamış olması üzücü ve geç kalınmış hususlardır. Araştırmada bu hususlar da dikkate alınarak Kurtuluş Yolunun Türk ve dünya tarihindeki yeri ve önemi ile insanlarımız açısından taşıdığı değer zaman içinde ayrıntılı olarak ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Bu itibarla Kurtuluş Yolu'nun Samsun ve ülkemiz turizmine katkısı yanında bu hattın özellikle gençlerimiz açısından gerek tarih ve sosyal bilgiler, gerekse diğer sosyal alan dersleri için Millî Eğitim Bakanlığı'nca bir açık alan eğitim merkezi olması beklenen hususlardandır.

Şimdi bu yol ve bugüne kadar yapılanlar hakkında görseller eşliğinde özet bilgi vermek istiyorum

Samsun Şehrinin Konumu

Samsun Şehri

Samsun sırasıyla Hitit, Pers, Roma ve Bizans İmparatorluğu yönetimlerinde kalmış, 1185'te Selçuklu idaresine, 1418'de de Osmanlı hakimiyetine girmiştir.

Samsun'u tarih boyunca çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmaya zorlayan ve onu önemli kılan faktör kentin sahip olduğu konumdan kaynaklanmaktadır.

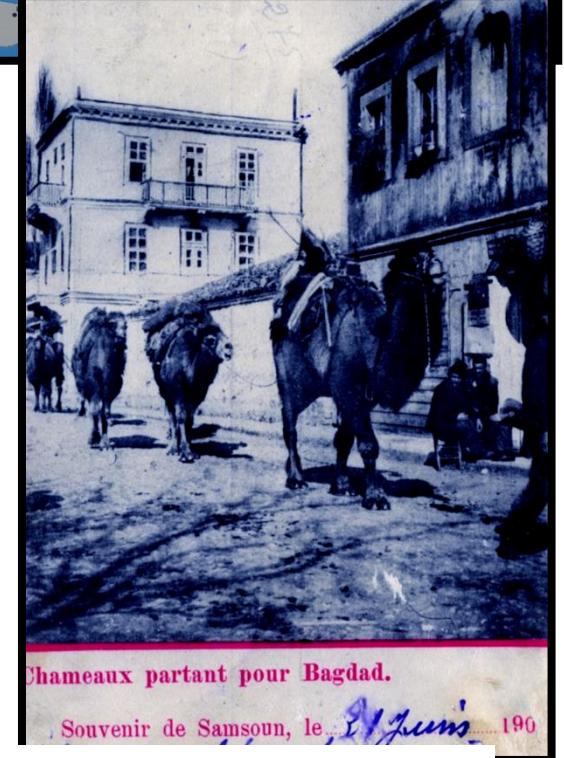

Konum olarak Samsun şehri;

-Karadeniz kıyısında, ilkçağlardan günümüze Karadeniz'i iç bölgelere, Mezopotamya, Basra Körfezi ve Akdeniz dünyasına bağlayan yolların başlangıç noktasındadır.

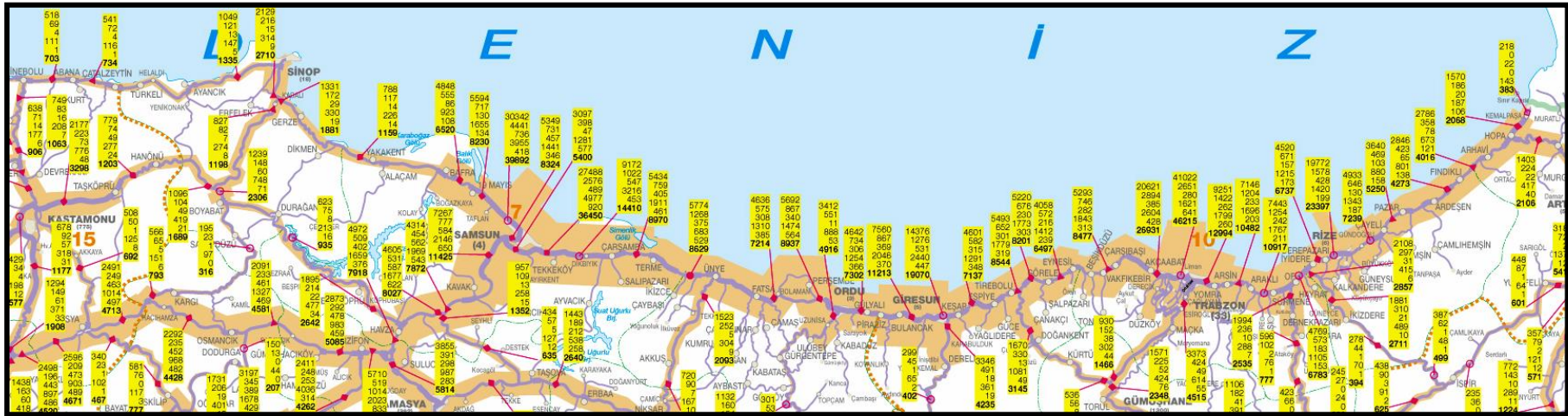
-Şehir aynı zamanda, Karadeniz sıradağlarının iç bölgeler ile kıyı kuşağı arasındaki ulaşımı zorlaştırması nedeniyle, yukarıda sözü edilen bölgelerin de Karadeniz'e çıkış kapısıdır.

-Millî Mücadeleyi başlatmak için Ulu Önder Atatürk'ün Anadolu'ya çıkış yeri olarak Samsun'u seçmesi de yine şehrin bu özelliği, yani kuruluş yeri ve hinterlandı ile ilgilidir.

Şehrin bu önemi günümüzde de devam etmekte, örneğin Karayolları ulaşım akım haritasında da bu durum açıkça görülmektedir.

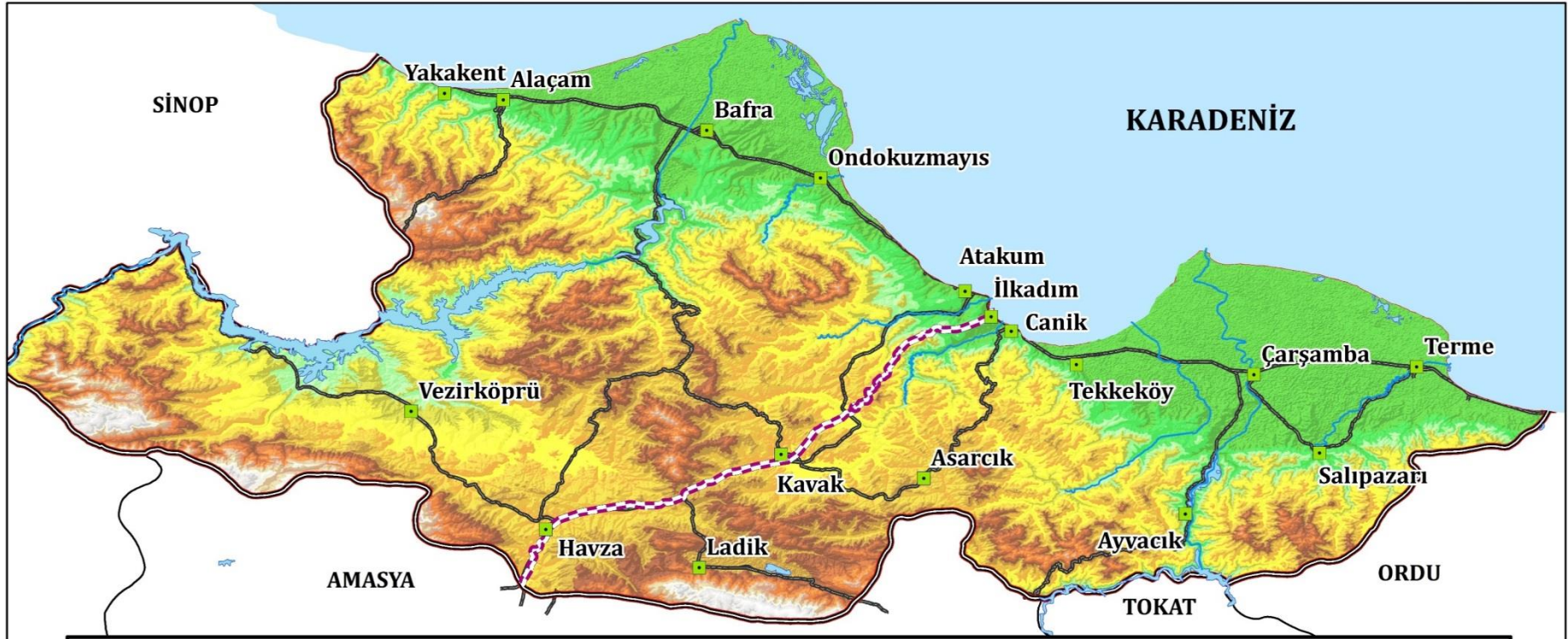

Cumhuriyet Dönemi'nde şehir liman kimliği ve buna bağlı ticaret faaliyetleri ile ön plana çıkmıştır.

Yükleme ve boşaltma şehrin önündeki koyda yer alan iskelelerden yapılmaktaydı. İskeleler gördükleri işleve göre adlandırılıyordu: Şimendifer, Yolcu, Tütün, Gümrük (Yük), Gaz, Dakik (Un), Zahire ve Park İskelesi adlarını taşıyan ve sahilden denize doğru uzanan iskeleler sekiz adetti.

Samsun iskeleleri
1950'li yılların
sonunda bugünkü
modern liman
yapılıncaya kadar
şehre hizmet etti.
Mustafa Kemal de 19
Mayıs 1919'da bu
iskelelerden biri olan
Tütün İskelesi'nden
Samsun'a ayak bastı.

AÇIKLAMA

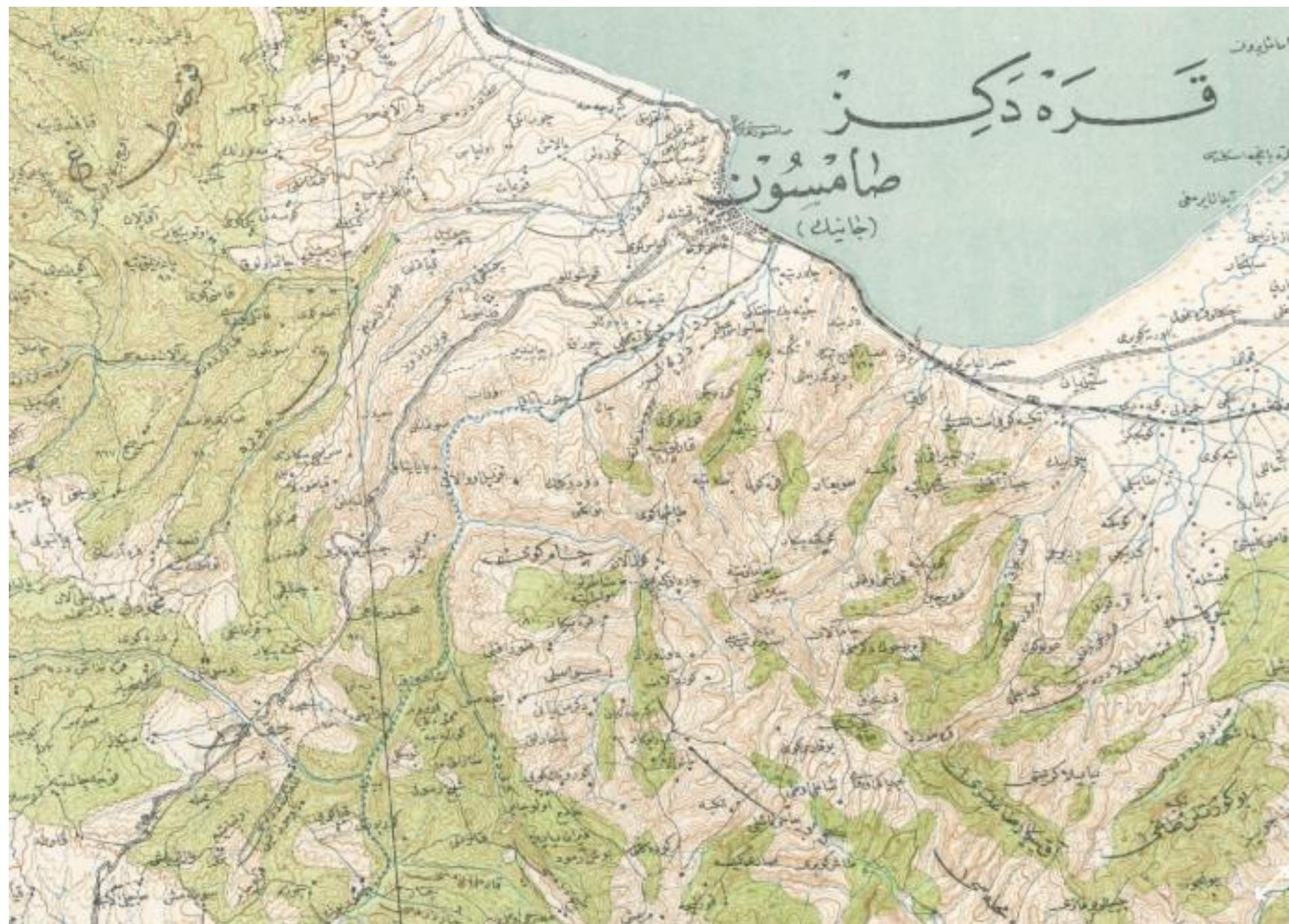
 Deniz	 Göller	 Akarsu	 Çalışma Alanı	02550 km																					
 Önemli Karayolları	 İlçe Merkezleri	 Kurtuluş Yolu																							
YÜLSELTİ BASAMAKLARI <table><tr><td> 0 - 100</td><td> 401 - 500</td><td> 801 - 900</td><td> 1.201 - 1.300</td><td> 1.601 - 1.700</td></tr><tr><td> 101 - 200</td><td> 501 - 600</td><td> 901 - 1.000</td><td> 1.301 - 1.400</td><td> 1.701 - 1.800</td></tr><tr><td> 201 - 300</td><td> 601 - 700</td><td> 1.001 - 1.100</td><td> 1.401 - 1.500</td><td> 1.801 - 1.900</td></tr><tr><td> 301 - 400</td><td> 701 - 800</td><td> 1.101 - 1.200</td><td> 1.501 - 1.600</td><td> 1.901 - 2.000</td></tr></table>						 0 - 100	 401 - 500	 801 - 900	 1.201 - 1.300	 1.601 - 1.700	 101 - 200	 501 - 600	 901 - 1.000	 1.301 - 1.400	 1.701 - 1.800	 201 - 300	 601 - 700	 1.001 - 1.100	 1.401 - 1.500	 1.801 - 1.900	 301 - 400	 701 - 800	 1.101 - 1.200	 1.501 - 1.600	 1.901 - 2.000
 0 - 100	 401 - 500	 801 - 900	 1.201 - 1.300	 1.601 - 1.700																					
 101 - 200	 501 - 600	 901 - 1.000	 1.301 - 1.400	 1.701 - 1.800																					
 201 - 300	 601 - 700	 1.001 - 1.100	 1.401 - 1.500	 1.801 - 1.900																					
 301 - 400	 701 - 800	 1.101 - 1.200	 1.501 - 1.600	 1.901 - 2.000																					
					Cevdet YILMAZ																				

قَره دَکِرْ

صَامِسُون

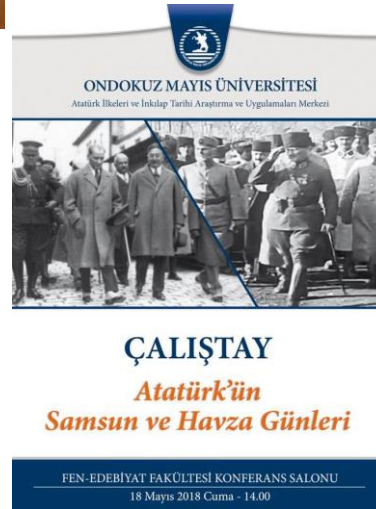
(جَانِيک)

Güzergâh tespit çalışmaları...

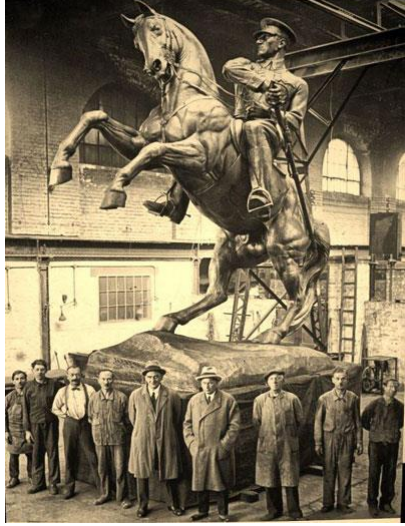

Yapılan toplantılar, çalışmalar, yayınlar....
Prof. Dr. Metin Sözen ve Tarihi Kentler Birliği'nin destekleri...

Kurtuluş Yolu düzenleme çalışmaları
devam ederken daha önce
Samsun'da yapılmış ve bu süreç
esnasında faaliyete geçirilen diğer
Millî Mücadele eserleri;

Samsunluların Ata'ya sevgi nişanesi olarak inşa edilen Onur Anıtı.

İlkadım Anıtı

Samsun Gazi Müzesi (Mantika Palas Otel)

Bandırma Gemi-Müze ve Milli Mücadele Açık Hava Müzesi

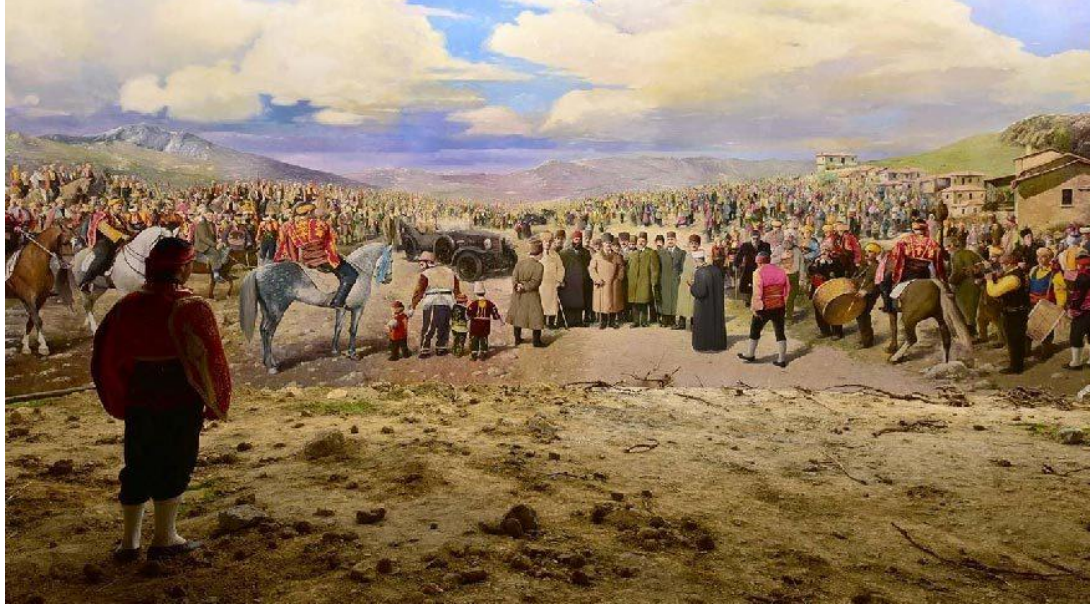
Bandırma Gemi-Müze ve Milli Mücadele Açık Hava Müzesi

Sadi Tekkesi Kuvay-i Milliye Müzesi

Panorama 1919

**TÜRKLERİN ANADOLU'DAKİ
ZAFERLERİ BU MÜZEDE**

100*

. Yılında 19 Mayıs ve Millî Mücadele Uluslararası Sempozyumu, 11-14.06.2019, Samsun

**Panorama 1919 Müzesi'nde
Çocuklara Millî Mücadele Anlatıldı**

Yaklaşık 800 yıl önce inşa edilen Çakallı Han 2011 yılında restore edildi.

Eski kervanyolu üzerinde bulunan Çakallı Han'da konaklayan seyyahlar ve izlenimlerini konu alan bilgilendirme panoları

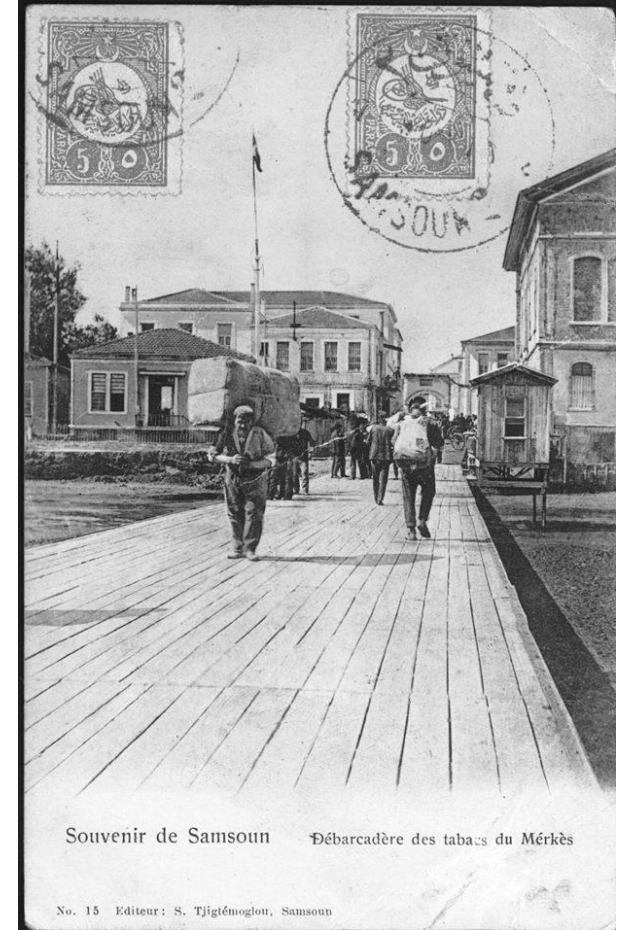

Mustafa Kemal'in Samsun'a ilk ayak bastığı Tütün İskelesi'ni
temsilen inşa edilen ve çevre düzenlemesi yapılan
Kurtuluş İskelesi

1919'da Samsun Limanı ve Tütün iskelesi

Yeni Kurtuluş Yolu İskelesi yapılmadan önce iskele mevkiinin durumu.
Sonrasında sahilimi istiyorum kampanyası ve bu talebe bağlı olarak inşa edilen
yürüyüş yolu düzenlemesi.

İskelenin inşası, temsili Bandırma Gemisi, Mustafa Kemal ve arkadaşlarının Samsun'a çıkışını temsil eden balmumu heykeller.

Havza Atatürk Evi

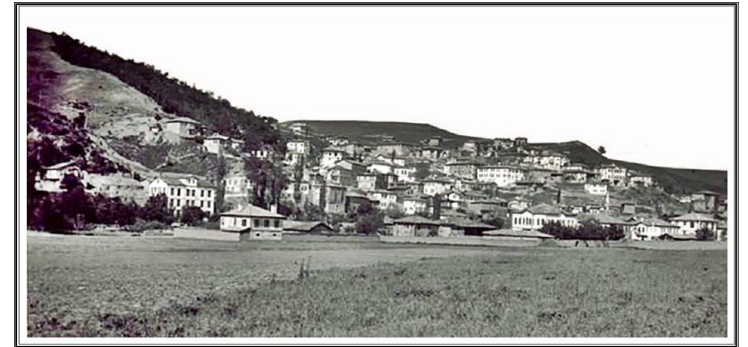
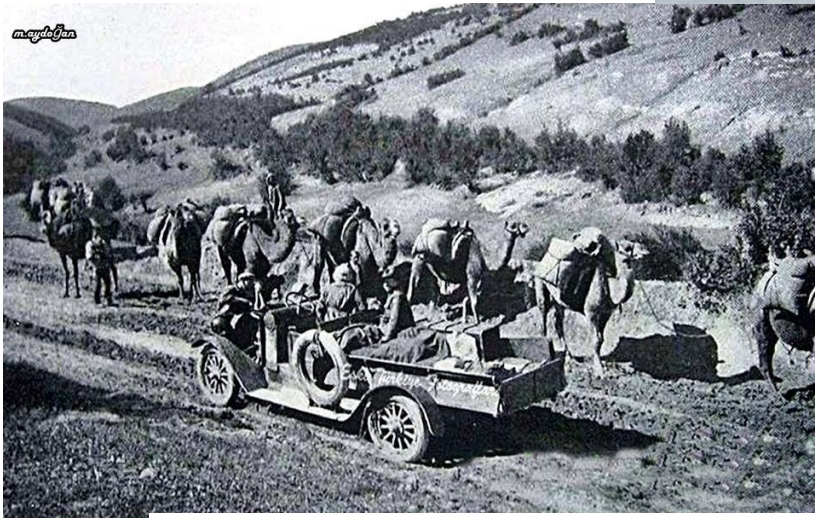

An aerial photograph of a city, likely in the Balkans, showing a dense urban area with a red line drawn across it. The line starts near the coast, curves inland, and then points towards the top right. An inset map in the bottom right corner shows the region's topography and labels several locations: Vazhyn, Bici, Korina, Kozak, Kozak, and Kozak. The main image shows a large body of water on the left, a dense urban area in the center, and a red line drawn across the city, starting near the coast and pointing towards the top right. The inset map shows a topographic view of the region with labels for Vazhyn, Bici, Korina, Kozak, Kozak, and Kozak.

Cumhuriyetin
ilk yıllarında
yolun
durumu

Yol güzergahı; tamir, bakım ve restorasyon çalışmaları...

Temsili eski araçların yol boyuna yerleştirilmesi

EAST MEETS WEST; CAMELS AND AN AMERICAN MOTOR CAR PASS ON THE ROAD BETWEEN SAMSUN AND MERZIVAN. (SEE PAGE 514)

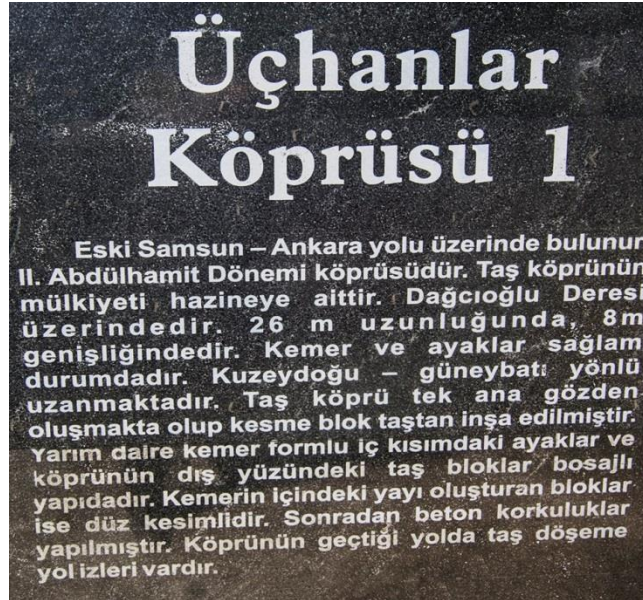

Kavak; Üçhanlar Köyü gibi kalıntıların yoğun olduğu yerlerde özel uygulamalar.

Eski hanlardan biri;

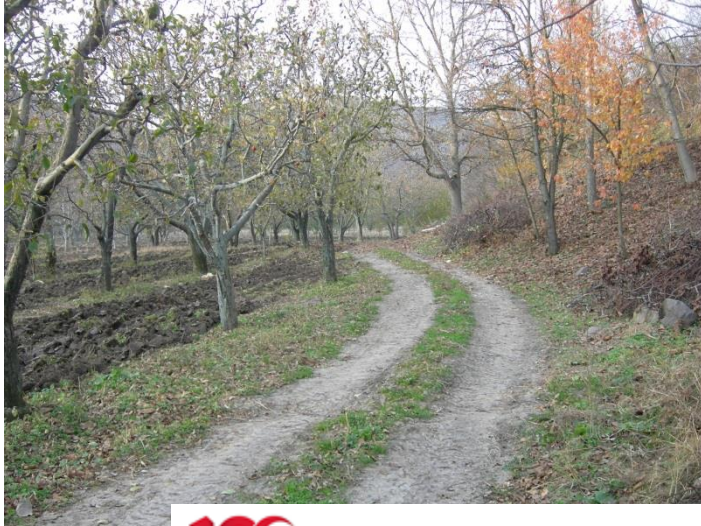
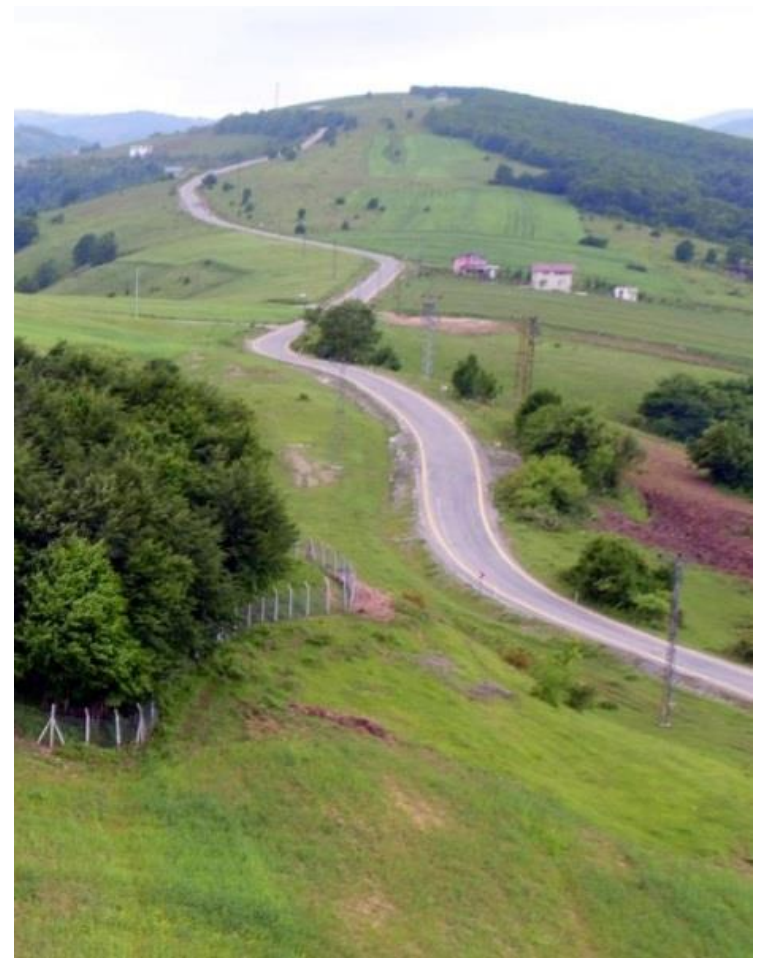
Üçhanlar gibi, köy
bazında
düzenlemeler.

Uygun yerlere o döneme ait fotoğrafların yerleştirilmesi....
Yol işaret levhalarının yerleştirilmesi...

Tarihî yol güzergahından görünümeler....

Anıtkabir Müzesi'nde bulunan Atatürk'ün kullandığı bir aracın kopyası yaptırılarak Kurtuluş Yolu güzergahında seyrüseferleri...

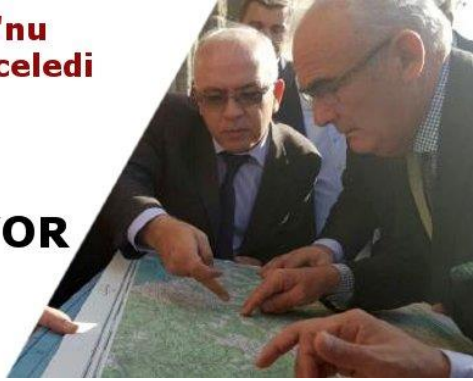
Yol güzergahı
haritası
yaptırılarak yol
boyunca
yapılan
düzenlemelerle
ilgili
bilgilendirme
yapılması...

**Yılmaz Atayolu'nu
santim santim inceledi**

**ATAYOLU
YENİDEN
KEŞFEDİLİYOR**

Yerel ve ulusal basında önce
«ATAYOLU» sonrasında değiştirilerek
«KURTULUŞ YOLU» ile ilgili haberler....

'Kurtuluş Yolu'

açık hava müzesi oluyor

ATATÜRK'ÜN KULLANDIĞI YOL 'ATAYOLU' OLARAK TURİZM AÇILACAK

Kurtuluş Yolu açık hava müzesi oluyor

KURTULUŞ YOLU O GÜNLERİN MANEVİ HAVASINI YAŞATAÇAK

Ata Yolu'na 3 milyon TL'lik otel

'ATA YOLU' PROJESİ

Samsun'dan Cumhuriyete
Giden Yol Turizme Çıkacak

Fakat....

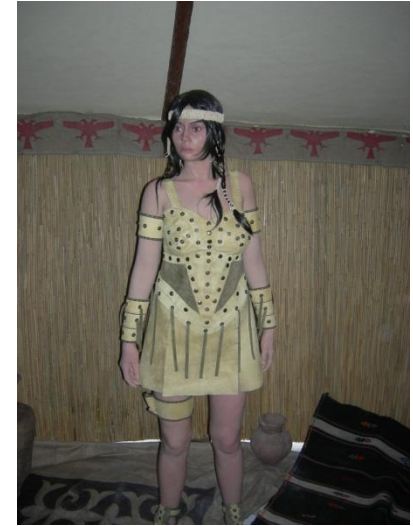
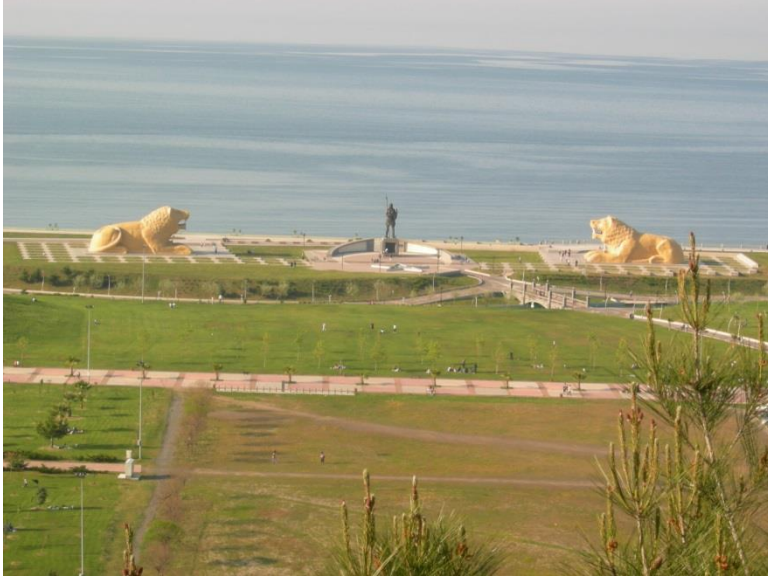

Yol üzerinde
Cezaevi, Hayvan
barınağı, Çöp
İstasyonu, Kavak
Organize Sanayi
Bölgesi, Doğalgaz
ve içme suyu isale
hatları, duble Yol
güzergahı. Vd...

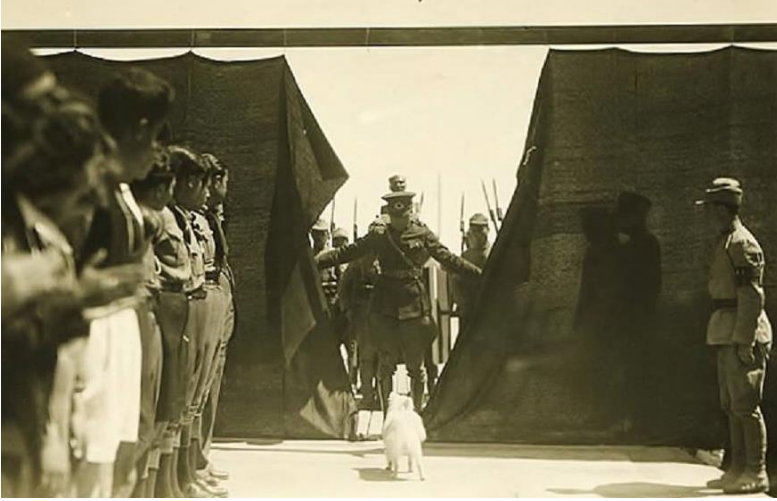
Samsun 19 Mayıs şehri mi, Millî Mücadele şehri mi, Amazon şehri mi? ... tartışmaları.

Ve...

Kurtuluş Yolu güzergahının kullanılmaya başlanması....

19 Mayıs'ta Kurtuluş İskelesi'nden başlayan bayrak yürüyüşü...

İstanbul'dan yola çıktı...

BAYRAK SAMSUN'A GELİYOR

100

MİLLİ MÜCADELE'NİN YÜZÜNCÜ YILI

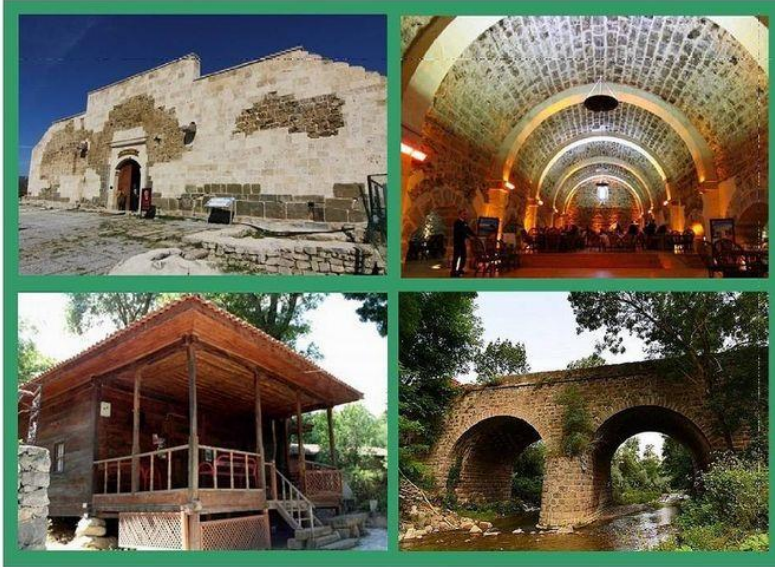

100. Yılında 19 Mayıs ve Millî Mücadele Uluslararası Sempozyumu, 11-14.06.2019, Samsun

100* . Yılında 19 Mayıs ve Millî Mücadele Uluslararası Sempozyumu, 11-14.06.2019, Samsun

2 Atayolu Bisiklet Turu •Doğa Yürüyüşü

"Tarihin ve Doğanın Kalbine Pedallıyoruz."

Tarih
08.11.2015

Saat
07.00

Buluşma Noktası
Atakum Halk İskelesi

SAMSUN
EKOLOJİK YAŞAM
Bisiklet Topluluğu

facebook.com/ekolojikbisiklet

twitter.com/samsunekobit

instagram.com/ekobit

Sonuç:

Küreselleşen dünyada dün egemen güçler nasıl ÷lkemize ve milletimize düşman olmuş ise bugün de fark eden bir şey yoktur ve aynı tehditler fazlasıyla devam etmektedir. Hür ve bağımsız kalmak istiyorsak geçmişte başardığımız Millî Mücadele ruhuna bugün de ihtiyacımız vardır.

Bu itibarla;

-Tarih sadece arşiv vesikalarına dayanamaz, sadece belgeler incelenerek tarih yazılamaz. Tarihî olayların yaşandığı mekanların gör÷lmesi gerekir. O mekanın verdiği ilham yerinde yaşanmalı, yeni fikirlere ortam hazırlamalıdır.

-Biz coğrafyacılarda laboratuvarı arazidir. Biz diyoruz ki tarihçiler de olayların yaşandığı araziye görmeli, mekanları tanımalı, o hissi yaşamalıdır.

-Dünyada önemli rotalar turizme açılmış durumda. Turizm acentaları yoluyla bu rotanın da dünyadaki diğer rotalara eklenmesi.

-Çanakkale ve Sarıkamış gibi bu yolun Türkiye için önemli anı alanları arasına girmesi sağlanmalı.

-Elbette sadece tarihçiler değil, yeni neslin bunu yaşaması için çaba harcanmalıdır.

-19 Mayıs ruhunu gençlere anlatamazsak bunun bilimini yapmanın kime ne faydası var?

-Milli bilinç ve ruhu yaşatmak ve canlı tutabilmenin en kolay yolu tarih derslerini güçlendirmek yanında bu dersleri mümkün olduğu kadar ilgili mekanlarda yapmaktır.

-Bunu sadece turizm olarak değil, ülkemizin geleceği için yapmalıyız. Gençlere tarihsel ve kültürel birlikteliği aşılmalı, bu yolda gereken tedbirleri almalıyız.

-Müfredatları bu anlamda gözden geçirmeliyiz. Bu tarihi yolculuk bütün ayrıntıları ile ortaya konulmalı bizzat yerinde yaşatılarak gösterilmelidir.

Ayrıca;

-Seyyahların izinden gitmek bu yolu Batılılar için cazip kılarken biz buna Kurtuluş Yolu konseptini ekleyerek iki kat değer katabiliriz.

-Akademik kurul olmalı, bu sempozyum ve buraya katılanların diğer yayınları dikkate alınarak bilgiler toplanmalı bu güzergahta ders olarak bunlar nasıl yeni nesle ve ilgililere aktarılabilir konusu çalışılmalı.

-Güzergah boyunca bu bilgilerin ziyaretçilere ve öğrencilere hangi aşamada ne ölçüde aktarılacağı belirlenmeli.

-Bunun için istasyonlar olmalı, uygun yerlerde konferans merkezi benzeri açık veya kapalı alanlar oluşturulmalı.

-Belgesel, film, klip benzeri çekimler buraya yönlendirilerek fazladan tanıtım imkanları araştırılmalı, bu filmler yoluyla güzergahın tanıtımı yapılmalı,

.....

-Atalarımızın büyük bedeller ödeyerek, bin bir zorluk ve yokluk içinde kurduğu Cumhuriyetimizi gençlerimizin her zaman koruyacağına ve ecdadımıza layık olarak çalışacaklarına inanmak için onlar adına bir şeyler yapmak zorunda olduğumuzu unutmayalım.

Biz **KURTULUŞ YOLU**'na böyle bakıyoruz.

Çok çalışalım, uyanık olalım, tarihten ders çıkartalım ve inşallah yeni bir **Kurtuluş Yolu**'na ihtiyaç duymayalım.

Beni sabırla dinlediğiniz ve ilginiz için teşekkür ederim.

Prof. Dr. Cevdet YILMAZ
19 Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Samsun. cyilmaz@omu.edu.tr